

Huiszwaluwenkolonie

Aan de Leidsestraat te Hillegom

In dit artikel lezen we over een huiszwaluwenkolonie onder een dakrand van een oude bollenschuur in Hillegom. Deze kolonie heeft zich sinds 2013 enorm uitgebreid. Nu verbouwing van de bollenschuur dreigt, bieden lokale vogelaars deze vogels meer - en alternatieve - nestgelegenheid aan.

BOLLENSCHUUR Foto: Cees Timmermans

In juni 2013 werden voor het eerst Huiszwaluwen gesignaleerd bij de bollenschuur achter het woonhuis nr.156 aan de Leidsestraat te Hillegom. Er was sprake van drie nesten onder de dakrand. De vestiging bleek niet eenmalig:

in 2014 konden al negen nesten geteld worden. In 2015 was de uitbreiding explosief, want in dat jaar waren er niet minder dan 23 nesten. Kennelijk hadden de Huiszwaluwen een geschikte plek gevonden.

Lichte dakrand

Het speelde zich allemaal af onder de dakrand aan de noordkant van het oude gebouw. Deze dak- overstek is lang niet meer geschilderd; daardoor plakt het kleiige bouw materiaal van de zwaluwen er goed aan vast. De dakrand is nog altijd licht gekleurd, een aspect dat door Huiszwaluwen op prijs gesteld wordt als ze ergens een nest gaan bouwen. Ook van belang is, dat aan de overkant van de Leidsestraat op de erven van de Maatschap Zeestraten en in het veenweidegebied geschikt materiaal te vinden is om de bekende komvormige nesten mee te bouwen.

Groei zet door

De groei van de kolonie ging door. In 2016 telden we 28 nesten en in 2017

waren het er 31. In 2018 was er een klein dipje met 'slechts' 22 nesten, maar in 2019 volgde een spectaculaire stijging. In dat jaar verschenen aan de dakrand 49 nesten. Bovendien deed zich in dat jaar (misschien ook al een jaar eerder) een interessante uitbreiding van de kolonie voor: in de Jacob Marislaan in de woonwijk Elsbroek (aan de overkant van de Leidsestraat op ca 300 meter afstand naar het oosten) vonden we tien huiszwaluwnesten op twee plaatsen. Ook aan een woonhuis aan de Hyacinthenlaan (ten westen van de bollenschuur) werd gebroed, daar bevonden zich twee nesten. In 2020 mislukten de broedsels op het laatste adres, maar aan de Jacob Marislaan waren opnieuw acht nesten. Later werden vlakbij ook nog twee nestlocaties

Nieuwe KUNSTNESTEN aan 'De Groene Bollenschuur'. Foto: Cees Timmermans

HUISZWALUW op nest. Foto: Louis van Trigt

vastgesteld in de Jozef Israëlslaan op de hoek bij de Singel. Aan de dakrand van de bollenschuur aan de Leidsestraat zaten ondertussen al 53 nesten.

De vestiging van Huiszwaluwen nabij de Leidsestraat sinds 2013 is dus heel succesvol gebleken.

Deze kolonie van de bollenschuur is nu duidelijk 'vol' en vogels zoeken en vinden andere plekken om te nestelen.

In actie

Tegelijkertijd is er een bedreiging, want met de vervallen bollenschuur zal in de toekomst het nodige gebeuren. Voor zover bekend ligt de verbouwing tot een appartementencomplex het meest voor de hand en daardoor wordt de huiszwaluwenkolonie bedreigd. Het is dus zaak tijdig alternatieve huisvesting te bieden en dat gebeurt in Nederland op dit moment vooral in de vorm van huis-

zwaluwtilen. Deze moeten dan ergens in de buurt van de bestaande locatie komen te staan, niet meer dan 200 meter er vanaf.

Doordat wij als vogelnestentellers voor de Vogelwerkgroep Zuid Kennemerland en SOVON op deze bedreiging stuitten, voelden we ons geroepen om in actie te komen.

Overleg en advies

We hebben de afgelopen maanden contact gezocht met leden van de familie Zeestraten die eigenaar zijn van de grond en de gebouwen en ook met de uitbaters van Bed & Breakfast 'De Groene Bollenschuur' die vlak naast de oude bollenschuur is gelegen. Plannen zijn samen gemaakt en besproken.

Met de gemeente Hillegom is overleg gestart over de nodige vergunningen. Er is gezocht naar personen en bedrijven

die een zwaluwtil kunnen bouwen en plaatsen. We gingen na welke fondsen regionaal en landelijk eventueel bereid zijn om dit project mede te financieren. Voor advies en ondersteuning hebben we aangeklopt bij onze VWGZK en bij de KNNV afdeling De Bollenstreek. Marjos Moermans (Zwaluwadviesbureau) is als deskundige op het gebied van Huiszwaluwen geraadpleegd om te weten aan welke eisen een aan te bieden huisvestingsmogelijkheid moet voldoen. Huiszwaluwendeskundige Martine Dubois heeft ons praktische informatie gegeven over hoe Huiszwaluwen zelf hun nesten bouwen en hoe we dat kunnen ondersteunen.

Nieuwe til op til

In overleg met de eigenaren van de grond, de uitbaters van de Bed & Breakfast en met Michiel Dechering van de Groenploeg van Landschap Noord Holland hebben we een plek voor de til gekozen ongeveer op 100 meter achter de oude bollenschuur in het bollenveld vlak bij een sloot.

Na het vergelijken van verschillende offertes om een til te maken en te plaatsen zijn we hiervoor uitgekomen bij VivaraPro. Voor de financiering hopen we van drie fondsen de nodige gelden te ontvangen. Zo nodig zullen we deze zomer nog een verzoek aan een extra fonds doen. Zonder deze steun gaat dit deel van ons hulpplan niet lukken.

Overkapping

Vooruitlopend op deze nieuwe til hebben we recent nog meer nestgelegenheid gecreëerd. Aan de noordkant van Bed & Breakfast hebben we twee stroken van 1 meter 20 breed, groen geverfd multiplex met een overkapping bevestigd. Daarin is in elk daarvan een beige geverfde strook geplaatst met zes kunstnesten. Op deze strook kunnen de Huiszwaluwen zelf verder nog nesten

bijbouwen. Martine Dubois heeft ons aangeraden om daar ruimte voor te laten, zodat in de kolonie de vaardigheid om nesten te bouwen niet verloren gaat. Omdat dit gebouw een gemeentelijk monument is moest de Erfgoedcommissie hiervoor toestemming geven in een omgevingsvergunning. Na wat getouwtrek over de kleur en de breedte van de overstek is dit gelukt. Omdat bij de korte overstek (20 cm) Kauwtjes en andere predatoren jongen uit de nesten kunnen plukken, hebben we de rand van de overstek voorzien van antiklimstrippen. We zijn benieuwd hoe dit in de praktijk gaat uitpakken. Zover wij weten is dit nog niet eerder toegepast. Deze voorziening hebben we in eigen beheer met vrijwilligers uitgevoerd en dus zelf gemaakt en geïnstalleerd. Met wat sponsors waaronder ook VivaraPro voor de nesten hebben we dat ook zelf kunnen betalen. In de week dat de eerste Huiszwaluwen in Hillegom zich dit jaar lieten zien, hingen de nesten op hen te wachten.

Spannend vervolg

De til achter de bollenschuur willen we voor het broedseizoen 2022 plaatsen. Met de realisering van deze huiszwaluwtil kunnen we zorgen voor extra nestgelegenheid en mede een structurele bijdrage leveren aan het voortbestaan van een van de grootste huiszwaluwkolonies van de Bollenstreek. Gezien de expansiedrift van de vogels in de omgeving is een tweede huiszwaluwtil iets verder weg voor de toekomst ook een mogelijkheid. Daarbij kan gedacht worden aan de omgeving van de boerderijwinkel 'Elsbroekerwei'. We hopen dat de Huiszwaluwen de nieuwe nestlocaties weten te vinden!

■ *Louis van Trigt
en Cees Timmermans*